

Amdo Dialect
Tibetan transcript:

གཤམ་ལྷགས་ཡིན་ན་འདྲ་གི་ཚོས་ལ་ཕྱག་ན་ཉ་ལམ་དེ་མོ་ཞིག་རེད། ཅི་རེད་ཟེར་ན་ཁ་ཡིས་ཚོས་སྐྱབ་གི་ཡོད་
ཅི་དང་དོན་གྱིས་ངོ་མ་ཅིག་ལ་ཕྱག་ན་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ཨོ་དྲ་སྐྱར་ར་དང་...ཅི་ཞིག་ཡིན་ན་ཡིན་བསམ་ནས་སྐྱར་
དང་ཅི་རེད། རྒྱ་མང་པོ་ཞིག་གི་དོན་ལ་ཕྱག་ན་མནའ་ཟ་དགོས་ན་ཟོས་འཇོག་གི་ཨོ་དྲ་སྐྱར་མ་སྐྱད་ཆ་བཤད་ཡོད་
ན་དེའི་གཏམ་སྒྲིག་དགོས་ན་སྒྲིག་འཇོག་གི་ཨོ་ཡ་རྒྱ་དེ་མང་པོ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན། མིན་ན་ཁོང་ཁོ་ཚོ་པོ་འདྲ་ཤིག་
ཡོད་ན་རྒྱུ་པ་འདྲ་ཟ་ནས་ད་བརྒྱུ་རེ་འདྲ་ཕྱག་ན། ཨོ་དྲ་སྐྱར་མ་ལ་ཁེས་ལེན་བྱས་ཡོད་ན་སྒྲིག་འཇོག་ཅི་རེད།
ཨིན་དེའི་འཇོར་ད། ཨོ་དྲ་ཅིག་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ན་ད་ཅིག་ཁྱོད་ཤི་ད་གསོན་བྱས་ན་ཚེ་བྱི་མ་ནས་ཉན་ནི་མ་རེད་
ཟེར་རྒྱ་སྐྱར་དང་ནི་རེད། ཡང་སྐྱེར་བཞག་ན་ཉན་རྒྱ་རེད། ད་ཁ་སང་དེ་རིང་དེའི་འཇོར་ད་ས་ཆ་ཁ་ཤོས་ཁ་ཤོས་
ན་ད་མི་གསད་དང་ན་ད་...ཁྱོད་ད་གསད་...ངས་ཁྱོད་གསད། འདྲ་མི་འདྲ་བྱེད་གི་ཡོད་ནི་རེད་ལ། ད་དེ་ཅན་པོ་ཡིན་
ན་དེ་མོ་བྱེད་མི་ཉན། ཅི་རེད་ཟེར་ན་ད་སྐྱེར་མུང་བཤད། ད་དོན་པོ་ཡིས་མི་ཐུབ་ནི་རེད། ད་སྐྱེར་བཅི་ནི་རེད།
སྐྱོན་མ་ཡིན་ན་སྐྱེར་མུང་རྒྱ་རྒྱ་བ་ཚེན་པོ་ཡིན་ནི་རེད། སྐྱེར་མ་ཞིག་གིས་ཁྱོད་ཅིག་བཤད་ཚར་དུས་ད་ཤི་སོང་ན་ར་
སྐྱོན་རྒྱ་ཡོད་ནི་མ་རེད། སྐྱེར་མ་ལ་ཁོས་སྐྱེར་དང་ན། ད་དེ་རིང་སང་ཉིན་ད་ཁོས་ལེན་ཡིན་ནི་ཡིན་ཟེར་ནས་ད་...སྐྱེར་
མས་ཁོས་ལོངས་ཟེར་དུས་ཨོ་ཡ་ཟེར་ནས་ཁོས་ལེན་...ལོ་གཅིག་ལ་ཁོས་ལེན་...མི་ཚེ་ཞིག་ལ་ད་མི་སྐྱོན་རྒྱ་ཐག་བཅད་
ནས་ལ་འདྲ་བྱས་ཡོད་ན་སང་ཉིན་གནང་ཉིན་མ་ཐུབ་ན་མདུག་ནི་རེད་དེ་ཡིན་ག་བྱས་ནས། གལ་ཏེ་ཐུབ་གི་བསམ་
བསམ་ཞིག་ཡིན་ན་ཨོ་དྲ་སྐྱར་ཞོག་ད་སྐྱེར་མའི་གསུང་ཡིན་ན་ད་སྐྱེར་ཞོག་བསམ། ད་ངས་ཐུབ་ཐུབ་ཞོགས་ཞོགས་
ཤིག་བྱེད་དགོས་གི་བསམ་ནས། ད་ཐུབ་ན་ཡག་སྤང་སྤྱོད། བརྒྱུ་རེས་བྱེད་དགོས་ན་ཡག་པ་ཤིག་ལ་བརྩིས། མི་
གསད་ན་ཡག་པ་ཤིག་ལ་བརྩིས། ཁ་ཤོས་དེ་མོ་ཡིན་ནི་རེད། ཡག་པ་དང་རྩིས་པ་གཉིས་ཀ་ད་ལོར་སོང་ནི་རེད།
ཡག་པ་པོ་ཅི་ཞིག་རེད་ཟེར་ན། མི་ཨང་དང་པོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནི་རེད་ཟེར་ན། མི་ཉེ་བ་ཉེ་གཞི་ལ་སམ་ཐོག་ནི།
རང་གི་བཟའ་ཚང་ད་བཤད་ཆེ་དགོས། རྒྱ་རྒྱ་ད་བཤད་ཆེ་དགོས། དེ་མིན་ཉེ་བ་ཉེ་གཞི་སམ་ཐོག་ནི། དེ་ཡི་མི་ཚང་
ལྷེ་བ་ལ་སམ་ཐོག་ནི། ས་གང་ལ་སོང་ན་མི་སྤྱ་ཞིག་ལ་འགྲོགས་ན་དེ་ལ་སམ་ཐོག་ཡོད་ནི་དེ་ཅན་གོ་དེ་མི་ཞིག་གིས་
མིང་པོས་དང་ན་ཨོ་དྲ་དེ་ཅིག་རེད་མོད་ཟེར་ནས་བསམ་དགའ་སྤང་སྤང་ཡོད་ས། ད་ཅིག་དེའི་ཐུབ་ལ་འགྲོ་རྒྱ་རག་
ན་ཡག་པ་འདྲ་འདྲ། སྐྱད་ཆ་བཤད་རྒྱ་རག་ན་འཇིགས་ཀ་འདྲ་འདྲ་དེ་མོ་བཅི་རྒྱ་འདྲ་འདྲ་དེ་མོ་འདྲ་འདྲ་པོ་ཡིན་
ན་...དེའི་མི་གཞགས་པ་པོ་དེ་བཅི་ན་རེད། ཡིན་རྒྱ་མི་གཞགས་པ་པོ་དེ་ཡིན་ནི་རེད། མི་ཞིག་ལ་ཐོག་ལ་མར་ལ་སྐྱད་ཆ་
བཤད་དགོས་ན་...དཔེ་བཞག་ན་སྐྱོན་མ་ཡིན་ན་གནའ་མིའི་གཏམ་དཔེ་ཡོད་ནི་རེད། གནའ་སྐྱེར་སྐྱེར་ཐུབ་ཏུ་བསྐྱོར་
ནས་མདུག་ནི་ཅིག་ཡིན་ན་ད་དང་པོ་ཡིན་ཟེར་ནི་རེད་མི། ཐོང་པ་ལ་བསྐྱེན་ནས་མདུག་ནི་ཅིག་ཡིན་ན། ཡར་
འཁོར་ནས་ཐོང་པ་བསྐྱེན་ནས་མདུག་ནི་ཅིག་ཡིན་ན་མི་སྐྱུག་པ་པོ་ཡིན་ཟེར་ནི་རེད། དེ་ཅིའི་བྱིར་རེད་ཟེར་དུས།
སྐྱེར་ན་ཐུབ་ཏུ་བསྐྱོར་ཟེར་ན་མི་རྒྱ་...ག་བ་ཅིག་ཡིན་ན་ཡར་ནས་སྐྱིལ་གུང་བཅོས་ནས་མར་ལ་ཁོར་ནས་བསྐྱེད་དུས་
མི་ཚེ་ཚང་ཞོལ་ན་ཡར་འཁོར་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་ན་ད་དེར་སྐྱེར་སྐྱེར་ཐུབ་ལ་བསྐྱོར་ནས་ཟེར་ནི་རེད། དེ་ནི་ཨང་དང་པོ་
ཡིན་ནི་རེད། དེ་མི་དེ་སྐྱད་ཆ་བཤད་ན་ཤུ་ལ་བཤད་ན་ཅི་ཟེར་ན་ཡ་ད་ཟེར་ན་ཨོ་ཟེར་ནི་རེད། མ་ད་ཟེར་ན་ཨོ་ཟེར་
ནི་རེད། ཨོ་དྲ་ལེགས་སོ་ཅན་པོ་ཟེར་ནི་རེད། ད་དེ་ཟེར་དུས་ད་མི་དེར་ཡོན་ཏན་ཡོད་པའི་རྟགས་ཡིན་ནི་རེད། མི་ལ་
སམ་ཐོག་ཡོད་པའི་རྟགས་མིའི་སེམས་ལ་འགྲོ་ནི་རེད། ཡང་དེ་ཅན་པོ་མི་ཡིས་ཁ་ལེན་ནི་རེད། ཚོག་བཅི་ནི་རེད། དེ་

they think that killing people is a heroic sign. Some are like that, they mistake good and bad or right and wrong things to do. The good people are indeed the ones who are helpful and concerned about other people, not only one's own spouse and kids, but also for the relatives, or even for the entire community. No matter where he/she goes, he/she is always helpful [to] the other people. In cases when someone brings up his/her name, everyone feels happy or appreciates what that person has done for them. Plus people would consider it as an honor to be able to meet this person, or get to talk to him/her. That's how we should really consider a person as good; that's indeed the real good person. There is an old saying [that] goes, "Great people get to point their toes at people, but useless people only get to point or their forehead to others." The reasons are... by pointing the toes at people, it means, say if a respected monk is sitting cross-legged up on a stage or something, his toes are literally pointing at people as people listen to his speeches below the stage, so that's an example of a great person, people listen to whatever this kind of people say and pay respect to those ones, it also indicates that these people are the knowledgeable ones and the ones who are helpful to the other people. So that's the thing about pointing one's toes at people. Then a bad person harms other people instead, wherever a bad person goes he/she always hurts people in [one] way or another.

Nowadays, people reverse the good and bad people. They consider bad ones as good, and vice versa. This tells that people's way of thinking and behaviors are changing, and I think that's a bad thing. Killing people is considered as a good thing in some places, and who they consider as bad people, are honest and mild people. Moreover, people do not stick with their promises, and they break their vows. Those young people do all these bad things. In the near future, they are not even going to listen to *Lamas'* words. They are going to disregard their parents and kids. Some of these people are wasting money by gambling, some are wasting money because of murdering, and some other are wasting money by stealing things. Besides wasting wealth, they also bring harms to their families and relatives. Bringing harms in terms of wealth loss and... All in all, today's young people have much worse conducts than all the past generations.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.